

3.5 Závěry a doporučení pro základní vzdělávání

Pozitivní zjištění

- Ve vysoké míře se školám daří naplňovat doporučení školských poradenských zařízení při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Převažující účinná spolupráce vyučujících s asistentem pedagoga účelně přispívá k podpoře principů společného vzdělávání.
- Do běžných tříd se daří integrovat žáky s lehkým mentálním postižením, takže se zvyšuje podíl těchto žáků vzdělávaných v hlavním vzdělávacím proudu.
- Zvyšují se veřejné výdaje na základní vzdělávání.
- Převažují dobré materiální podmínky podporující účinnost vzdělávacího procesu a trvalá snaha o jejich zlepšování. Investice realizované zřizovateli i využívání grantových a projektových programů dlouhodobě zlepšují podmínky pro rozvoj škol v různých oblastech.
- Pokračuje příznivý průměrný počet žáků na třídu v základních školách, který je předpokladem pro individualizaci ve vzdělávání.
- Zapojování žáků do soutěží, olympiád i dalších akcí, které školy samy organizují, podporuje motivaci žáků k dosahování lepších výsledků a k dalšímu vzdělávání, pomáhá rozvoji klíčových kompetencí a funkčních gramotností.

Negativní zjištění

- Zvyšuje se počet škol, u nichž nejsou nastavené procesy řízení efektivní, kontrolní mechanismy nejsou dostatečně vázány s procesem vzdělávání, jsou přijímána často jen dílčí opatření ke zlepšení, koncepce rozvoje školy je nastavena formálně, aktivní podíl pedagogů je nízký.
- Specializované činnosti (výchovný poradce, školní metodik prevence aj.) nejsou ustanoveny ve všech školách nebo dochází ke kumulaci těchto funkcí (častěji v menších školách).
- Je uplatňována pouze úzká škála evaluačních nástrojů bez využití externího hodnocení, což snižuje objektivitu kvality a dosažených výsledků ve vzdělávání.
- Žáci nejsou vedeni k posouzení úrovně znalostí a dovedností své ani svých spolužáků, což se nepříznivě odráží v jejich zájmu o vlastní pokrok a v odpovědnosti za vlastní učení.
- Nejsou využívány příležitosti pro rozvoj exekutivních funkcí, žáci mají jen omezené příležitosti plánovat a vyhodnocovat svoje vlastní učení. Jen minimálně je využíváno sebehodnocení, vrstevnické hodnocení a závěrečné zhodnocení hodin.
- V rámci heterogenních tříd není uplatňována individualizace a diferenciací výuky vzhledem k vzdělávacím potřebám žáků.
- Problém s nízkým očekáváním učitelů vůči některým skupinám žáků vytváří uzavřený kruh nízkých vzdělávacích výsledků.
- Školám se nedaří nadané a mimořádně nadané žáky identifikovat a v důsledku toho se je nedaří účinně podporovat v jejich rozvoji.
- Prostorové a materiální podmínky v některých školách stále neumožňují vzdělávání v plném rozsahu v oblasti tělovýchovného vybavení (tělocvična, hřiště, sportoviště) a ve vybavení odborných učeben.